

Sinteze din jurisprudența Curții Constituționale pe semestrul II/2009

Prof. univ. dr. Tudorel TOADER
Judecător la Curtea Constituțională a României
Laura TUTUNARU
Magistrat-asistent

I. Conflict juridic de natură constituțională.

Emiterea de către Președintele României a decretelor de numire a miniștrilor interimari. Inexistența conflictului între Parlament și Președintele României

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că un conflict juridic de natură constituțională dintre autorități publice presupune "acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe, care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor" (Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005). Curtea a mai statuat că textul art.146 lit. e) din Constituție "stabilește competența Curții de a soluționa în fond orice conflict juridic de natură constituțională ivit între autoritățile publice, iar nu numai conflictele de competență născute între acestea" (Decizia nr.270 din 10 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.290 din 15 aprilie 2008).

Interimatul reprezintă situația în care o persoană îndeplinește, în condițiile stabilite de lege, pe o perioadă determinată, atribuțiile unei alte persoane care ocupă o demnitate sau o funcție publică. Interimatul funcției de ministru se referă la situația în care conducerea unui minister este exercitată, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile, de un alt membru al Guvernului decât ministrul titular, a cărui funcție a încetat în condițiile art.106 din Constituție sau care este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile. Având în vedere rolul miniștrilor care, potrivit art.46 din Legea nr.90/2001, exercită conducerea ministerelor și le reprezintă "în raporturile cu celelalte autorități publice, cu persoanele juridice și fizice din țară și din străinătate, precum și în justiție", ceea ce impune continuitate în activitatea acestora, instituția interimatului oferă soluția constituțională pentru păstrarea acestei continuități, până la propunerea de către primul-ministru a unor înlocuitori pentru exercitarea funcțiilor de ministru devenite vacante. Această procedură este compatibilă cu mandatul acordat de Parlament prin votul de investitură, fiind menită să asigure buna funcționare a Guvernului, în vederea realizării atribuțiilor acestuia.

Prin desemnarea unui sau unor miniștri interimari nu are loc o remaniere guvernamentală, de esența acesteia fiind, așa cum s-a arătat, înlocuirea unor membri ai Guvernului cu persoane care nu se află pe lista aprobată de Parlament la investitură. Eventualele schimbări în structura sau compoziția politică a Guvernului, la care se referă același text constituțional, pot fi analizate în cazul și în legătură cu remanierea

guvernamentală, iar nu cu privire la o perioadă tranzitorie, în care funcționarea Guvernului este asigurată de miniștrii rămași în funcție, până la numirea unor noi membri titulari în funcțiile de ministru. De altfel, interpretarea în sensul că și în cazul desemnării unuia sau a mai multor membri ai Guvernului ca miniștri interimari aceștia ar trebui supuși verificării și aprobării de către Parlament lipsește de eficiență instituția interimatului și conduce la blocaje instituționale, cu consecințe negative asupra funcționării întregului Guvern și asupra realizării programului acestuia aprobat de Parlament.

Miniștrii interimari nu sunt "candidați la funcția de ministru", ci miniștri în funcție, care exercită pe o perioadă de cel mult 45 de zile și atribuțiile altui membru al Guvernului care "se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106" sau "este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile". Termenul de cel mult 45 de zile a fost instituit de legiuitorul constituant tocmai pentru a permite realizarea procedurilor legate de numirea noului sau noilor miniștri, în legătură cu aceste proceduri fiind incidente dispozițiile art.85 din Constituție.

În concluzie, Curtea a reținut că dispozițiile art.85 alin.(3) din Constituție nu sunt aplicabile în cazul desemnării miniștrilor interimari, ci numai în cazul numirii de noi membri ai Guvernului. Această concluzie rezultă atât din interpretarea literală a textelor constituționale, cât și din interpretarea sistematică a dispozițiilor constituționale cuprinse în acestea. Numirea miniștrilor în caz de remaniere guvernamentală reprezintă o instituție constituțională distinctă, cu o reglementare constituțională distinctă de aceea a desemnării miniștrilor interimari. Întrucât desemnarea miniștrilor interimari, reglementată de dispozițiile art.107 din Constituție, nu presupune exercitarea competenței Parlamentului la care face referire art.85 alin.(3) din Legea fundamentală, nu se poate susține încălcarea de către Președintele României a acestei competențe sau a "procedurii prealabile" impuse de același text constituțional.

Astfel fiind, Curtea constată că nu există conflict juridic de natură constituțională între Parlament și Președintele României, în legătură cu emiterea decretelor Președintelui României de desemnare a unor miniștri interimari.

Decizia nr.1.559 din 18 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.832 din 30 noiembrie 2009

II. Decizii pronunțate în controlul *a priori*

Legiferarea de către executiv pe calea angajării răspunderii. Neconstituționalitate

Pronunțându-se în cadrul controlului *a priori* asupra constituționalității unor prevederi din Legea educației naționale, adoptată în temeiul prevederilor articolului 114 alin.(3) din Constituția României, pe calea angajării răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului, Curtea Constituțională a constatat că aceasta este neconstituțională.

În virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, Curtea nu numai că poate, dar este singura autoritate care are dreptul și obligația de a interpreta un text constituțional ori de câte ori se impune și de a evidenția aspecte în contradicție cu Legea fundamentală.

Astfel, fără a contesta posibilitatea uzării de o asemenea modalitate de legiferare, se arată că, de vreme ce Guvernul dispunea de o majoritate sigură în Parlament, s-a folosit abuziv de angajarea răspunderii, care, de ce nu, poate pune în pericol întreaga procedură legislativă prevăzută de Constituție. Aceasta, deoarece, pe de o parte, în aceeași zi, au fost adoptate potrivit procedurii speciale trei proiecte de lege și, pe de altă parte, realitatea istorică demonstrează abuzul executivului de această procedură (a cincea oară în nici nouă luni calendaristice).

Curtea constată că Legea educației naționale contravine art.114 din Constituție pentru următoarele rațiuni:

- Legea fundamentală a instituit trei modalități de legiferare: una firească, uzuală și care, potrivit art.61 alin.(1) din Legea fundamentală, aparține Parlamentului ca organ „reprezentativ suprem al poporului român și unică autoritate legiuitoare a țării” și două excepționale care aparțin Guvernului ca autoritate legislativă delegată în condițiile art.115 ori art.114 din Constituție.

- aceste din urmă două posibilități de legiferare nu pot fi însă neîngrădite. În caz contrar, s-ar permite eludarea principiului fundamental al separației puterilor în stat consacrat de art.1 alin.(4) din Legea fundamentală. Dacă, referitor la procedura de adoptare de către executiv a ordonanțelor simple ori de urgență, Constituția și jurisprudența Curții au asanat eventualele neajunsuri, în ce privește legiferarea pe calea asumării răspunderii Guvernului, se impun, în virtutea art.142 din Constituție, precizări menite să cristalizeze o viziune unitară asupra acesteia.

- angajarea răspunderii Guvernului potrivit art.114 din Constituție reprezintă o procedură complexă ce implică raporturi de natură mixtă, deoarece, pe de o parte, prin conținutul său este un act ce emană de la executiv și, pe de altă parte, prin efectul său, fie produce un act de legiferare, fie se ajunge la demiterea Guvernului. Așa fiind, angajarea răspunderii asupra unui proiect de lege reprezintă o modalitate legislativă indirectă de adoptare a unei legi care, neurmând procedura parlamentară obișnuită, este practic adoptată tacit în absența dezbaterilor, Guvernul ținând cont sau nu de amendamentele făcute. La această modalitate simplificată de legiferare trebuie să se ajungă *in extremis* atunci când adoptarea proiectului de lege în procedură obișnuită sau în procedura de urgență, nu mai este posibilă ori atunci când structura politică a Parlamentului nu permite adoptarea proiectului de lege în procedura uzuală sau de urgență. În speță însă nu se pune aceeași problemă, întrucât atunci când există o majoritate parlamentară care rezultă din faptul că partidele respective au format Guvernul, adoptarea sub forma asumării răspunderii nu era oportună, cu atât mai mult cu cât intrarea în vigoare a acestei legi nu se face imediat, ci pentru anul preuniversitar și universitar 2010-2011. În plus, Curtea constată că dezbaterile în procedură obișnuită în Parlament, nu numai că ar fi fost beneficiara unor amendamente dar ar fi permis implicarea societății civile în problema educației naționale.

De altfel, angajarea răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege urmărește ca acesta să fie adoptat în condiții de maximă celeritate, conținutul reglementării vizând stabilirea unor măsuri urgente într-un domeniu de maximă importanță, iar aplicarea acestora trebuie să fie imediată. Altfel, nu se justifică recurgerea de către Guvern la procedura angajării răspunderii asupra proiectului de lege.

Prin urmare, chiar dacă la prima vedere posibilitatea angajării răspunderii nu este supusă nici unei condiții, oportunitatea și conținutul inițiativei rămânând teoretic la aprecierea exclusivă a Guvernului, acest lucru nu poate fi absolut, pentru că exclusivitatea Guvernului este opozabilă numai Parlamentului, și nu Curții Constituționale ca garant al supremației Legii fundamentale.

Ținând seamă de cadrul enunțat mai sus, Curtea constată că Legea educației naționale, spre deosebire de celelalte două legi asupra cărora Guvernul și-a angajat răspunderea în aceeași zi, urmează să intre în vigoare, potrivit art.78 din Constituție, în condițiile în care nimic nu reclama iminența unei asemenea necesități, iar toate măsurile de reorganizare a învățământului, preuniversitar și universitar, devin efective cu începerea noului școlar. Așa fiind, dreptul Guvernului de a stabili conținutul și structura unui proiect de lege nu este absolut, el trebuind să se supună unor condiții impuse ori desprinse din realitate sau de caracterul vital al legii pentru programul său de guvernare.

A ignora astfel de limitări echivalează cu subminarea unui raport echilibrat între puterile statului, negând până la anihilare rolul de legiferare ca funcție principală a Parlamentului, prin minimalizarea conceptului de reprezentativitate, întrucât numai senatorii și deputații ca deținători de funcții publice alese reprezintă poporul, fiind deci, potrivit art.69 alin.(1) din Constituție, în serviciul acestuia.

De asemenea, potrivit art.73 alin.(3) lit. n) din Legea fundamentală, organizarea generală a învățământului se reglementează prin lege organică.

Așa fiind, Curtea consideră că ocolirea procedurii de examinare și dezbateri a proiectului de lege, atât în cadrul comisiilor de specialitate, cât și în plenul fiecărei Camere a Parlamentului, potrivit competențelor stabilite de art.75 din Constituție și recurgerea la angajarea răspunderii asupra unui proiect de lege, nu-și găsește o motivare în sensul celor arătate.

Nici simpla prezență a domeniului referitor la educația națională în cadrul obiectivelor de guvernare nu justifică înlăturarea acestor criterii, cu atât mai mult cu cât Guvernul, ca deținător al dreptului de inițiativă legislativă în acord cu dispozițiile art.74 din Constituție, putea uza de această procedură compatibilă cu necesitatea mediată de atingerea obiectivelor, care, de altfel, au fost asumate de Parlament cu prilejul acordării votului de încredere în acord cu prevederile art.103 din Legea fundamentală.

În concluzie, pentru a nu fi catalogată drept o procedură de nesocotire a rațiunilor ce au stat la baza edictării dispozițiilor art.114 din Constituție, angajarea răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege nu poate fi făcută oricând, oricum și în orice condiții, deoarece această modalitate de legiferare reprezintă, într-o ordine firească a mecanismelor statului de drept, o excepție.

Decizia nr.1.557 din 18 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.40 din 19 ianuarie 2010

Concesionarea serviciilor publice și regimul juridic al administrării bunurilor

Pronunțându-se în cadrul controlului *a priori*, Curtea Constituțională a constatat că Legea pentru modificarea și completarea Legii camerelor de comerț din România nr.335/2007 și a Legii nr.26/1990 privind registrul comerțului este neconstituțională.

Principala critică, care se dovedește a fi întemeiată, privește înfrângerea prevederilor constituționale ale art.136 alin.(4) referitoare la concesionarea unui serviciu public și regimul juridic al administrării bunurilor și serviciilor publice.

Sub acest aspect, Curtea consideră că statul trebuie să își asigure mecanisme de control al activității entităților private care îndeplinesc atribuții în legătură cu organizarea unui serviciu public, ținând seama că aceasta este o prerogativă a statului. Or, prin dispozițiile legii criticate se reglementează în sens contrar, atribuindu-se direct, prin lege, bunuri și servicii publice în administrare privată. Legea supusă controlului de constituționalitate prevede transformarea Oficiului Național al Registrului Comerțului din instituție publică cu personalitate juridică într-o structură pe lângă o asociație neguvernamentală - Camera de Comerț și Industrie a României - ceea ce echivalează cu abrogarea implicită a dispozițiilor care reglementează actualul statut al acestuia. Or, această modificare fundamentală nu poate opera decât în condițiile respectării principiilor constituționale și normelor europene incidente, precum și a jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene, care a condamnat pentru lipsa de transparență o serie de proceduri de atribuire a unor servicii sau lucrări publice de către unele state membre (Hotărârea CJCE Comisia c. Franței din 14 octombrie 2004 și Hotărârea CJCE Comisia c. Germaniei din 18 noiembrie 2004).

Astfel, prestarea activității de o persoană juridică și încasarea tarifelor de către o alta înlătură transparența în gestionarea fondurilor provenite din activitatea registrului comerțului. Taxele și tarifele încasate pentru prestarea serviciului public al registrului comerțului trebuie folosite în scopul îmbunătățirii acestui serviciu, conform voinței legiitorului. Curtea observă că actul normativ criticat încearcă să reglementeze atât revenirea registrului comerțului în subordinea camerelor de comerț, cât și modificarea substanțială a procedurii, în sensul efectuării înregistrării de un agent privat, director al Oficiului Național al Registrului Comerțului numit de președintele camerei de comerț, în locul unui agent public independent, judecătorul delegat. Transferul atribuțiilor de înregistrare a societăților comerciale din competența unui judecător delegat în competența unei organizații neguvernamentale, fie ea și de utilitate publică, nu este o măsură de natură să contribuie la întărirea controlului asupra obiectului de activitate al societăților comerciale. Dimpotrivă, acest fapt poate afecta mediul de afaceri, în sensul în care garanțiile de independență, de respectare a legii și interesului public necesare desfășurării activității sunt îndepărtate.

De altfel, având în vedere că registrul comerțului îndeplinește un serviciu public de importanță deosebită în funcționarea pieței interne la nivelul Uniunii Europene, majoritatea statelor membre a stabilit organizarea registrului comerțului sub control public, în diferite forme. Astfel, în 33 de state registrul comerțului este organizat în subordinea unui minister și numai în două state registrul comerțului este ținut de camerele de comerț, însă acestea fie au statut de instituție publică în cadrul administrației publice locale, fie se află sub controlul unui minister.

Decizia nr.1.636 din 10 decembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.45 din 20 ianuarie 2009

III. Decizii pronunțate în controlul *a posteriori*

Președintele Senatului. vot decisiv. Neconstituționalitate

Pronunțându-se în cadrul controlului *a posteriori* ce vizează constituționalitatea regulamentelor Parlamentului, Curtea Constituțională a statuat că prevederile art.40 alin.(1) din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr.4/1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.34 din 4 martie 1992, sunt neconstituționale.

Obiectul controlului de constituționalitate l-a constituit prevederile art.40 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr.4/1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.34 din 4 martie 1992, cu modificările ulterioare, prevederi potrivit cărora, „În caz de paritate de voturi, votul președintelui care conduce lucrările ședinței comune este decisiv.

Președinții celor două Camere își exercită votul după exprimarea voinței tuturor deputaților și senatorilor.”

Curtea Constituțională constată că sesizarea este întemeiată în ce privește prevederile alineatului (1) al articolului 40 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului și urmează a fi admisă pentru următoarele considerente:

- votul reprezintă manifestarea de voință ce exprimă acordul ori dezacordul unui parlamentar cu privire la luarea unei decizii, care la rândul său, este expresia unei voințe majoritare. În cadrul procedurii de vot toți parlamentarii sunt egali, aceștia, în virtutea unui mandat reprezentativ, îndeplinind o demnitate publică prin care reprezintă poporul, fiind deci, potrivit art.69 alin.(1) din Constituție, în serviciul acestuia. Votul constituie, de

altfel, un drept-funcție pus în serviciul altuia, adică a reprezentativității pe care parlamentarul o întruchiează și la care nu poate renunța, după cum nu poate constitui obiect al vreunei tranzacții.

Prin urmare, legile, hotărârile și moțiunile, ca acte ale Parlamentului, se adoptă în prezența majorității membrilor săi, fiind necesar cvorumul legal prevăzut de art.67 din Constituție. De altfel, potrivit art.39 din Regulamentul ședințelor comune, rezultă că întrunirea cvorumului nu se prezumă și este o condiție a validității votului, motiv pentru care, în cazul în care în sală nu este prezentă majoritatea absolută a parlamentarilor, președintele care conduce ședința comună amână votarea, neputând trece, în virtutea calității sale, peste acest impediment.

Tot așa, Curtea constată că a admite teza votului decisiv a unui parlamentar – fie el și președinte al ședințelor comune – înseamnă a anihila voința altui parlamentar și implicit a grupului de alegători pe care acesta din urmă îl reprezintă, pentru că, așa cum am arătat mai sus, dreptul de vot este personal și egal cu al celorlalți senatori sau deputați și aparține în esență cetățenilor.

De altfel, prin votul său, președintele nu poate dispune hotărâtor, în caz de paritate, asupra adoptării sau nu a unui act, întrucât, potrivit art.76 din Constituție, legile și hotărârile se adoptă cu votul majorității simple ori absolute, cel ce conduce ședința aparținând la rândul său acestei majorități. Or, tocmai această apartenență este cea care nu legitimează, sau mai bine spus, interzice poziționarea președintelui deasupra ei.

Curtea reține că prin Decizia nr.45 din 17 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.131 din 27 mai 1994, a constatat că fosta reglementare prevăzută de dispozițiile art.114 din Regulamentul Camerei Deputaților, care dădea rol decisiv președintelui Camerei în caz de paritate de voturi, contravine prevederilor constituționale privind majoritățile cerute pentru adoptarea actelor, dispoziții care nu fac o asemenea precizare. Cu acel prilej a statuat că „*Singura soluție constituțională rezultând din poziția juridică egală la vot a tuturor deputaților este, în situația parității de voturi, repetarea votului.*”

Cât privește dispozițiile art.40 alin.(2) din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, Curtea constată că acestea sunt constituționale și nu contravin prevederilor invocate, cu atât mai mult cu cât nici autorii sesizării nu au contestat aspectul referitor la momentul în care președinții celor două Camere își exercită votul.

Decizia nr.1.558 din 18 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.856 din 9 decembrie 2009

Controlul constituționalității moțiunii de cenzură. Inadmisibilitate

Pronunțându-se în cadrul controlului *a posteriori*, Curtea Constituțională a statuat că inadmisibilă sesizarea grupurilor parlamentare ale Partidului Democrat – Liberal pentru constatarea neconstituționalității moțiunii de cenzură cu titlul “11 împotriva României”, inițiată de 123 de deputați și senatori ai grupurilor parlamentare ale PNL, UDMR și PSD + PC.

Atribuțiile Curții Constituționale sunt prevăzute în art.146 din Constituția României și în art.11 din Legea nr.47/1992. Competența Curții Constituționale este reglementată limitativ, Curtea nefiind abilitată să îndeplinească alte atribuții decât cele stabilite prin Constituție și prin legea sa de organizare și funcționare. Controlul constituționalității moțiunilor de cenzură nu intră în atribuțiile Curții Constituționale.

Prevederile art.146 lit.c) din Constituție și ale art.11 lit.c) și art.27–28 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, invocate de autorii sesizării de neconstituționalitate în susținerea sesizării, nu justifică exercitarea de către

Curtea Constituțională a controlului constituționalității *moțiunilor de cenzură*, deoarece textele menționate se referă explicit la controlul asupra *regulamentelor Parlamentului* și nu asupra actelor juridice de aplicare a acestora.

Decizia nr.1.295 din 12 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.689 din 13 octombrie 2009

Ordonanță de Urgență a Guvernului. Criterii de adoptare: urgența și interdicția afectării instituțiilor fundamentale ale statului

Curtea Constituțională a constatat că, deși prin Decizia nr.1039/2009 menționată, Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.3/2009, și deci inclusiv ordonanța, a fost declarată ca fiind neconstituțională, această împrejurare nu se poate constitui într-o situație extraordinară, a cărei reglementare nu poate fi amânată. În urma pronunțării și publicării în Monitorul Oficial a acestei decizii, Guvernul a adoptat, în termenul de 45 de zile prevăzut de art.147 alin.(1) din Constituție, un alt act normativ - Ordonanța de urgență a Guvernului nr.94/2009 - punând de acord prevederile din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.3/2009 ce au condus la constatarea neconstituționalității ei în întregime, însă menținând aceeași manieră de reglementare și aceleași soluții legislative de principiu cuprinse în ordonanța neconstituțională și suspendate de drept în temeiul aceluiași art.147 alin.(1) din Legea fundamentală.

Curtea constată că soluțiile juridice cuprinse în ordonanța ce constituie obiectul controlului nu prezintă însă noutate absolută, deoarece legislația existentă până la momentul adoptării acesteia reglementa cadrul organizatoric al aparatului de lucru al Guvernului.

Așadar, motivarea urgenței și a situației extraordinare a cărei reglementare nu poate fi amânată, astfel cum este prezentată în preambulul ordonanței de urgență, nu poate fi primită din perspectiva exigențelor art.115 alin.(4) din Constituție, din moment ce pentru continuarea activității unor structuri din aparatul de lucru al Guvernului, derivate din atribuțiile stabilite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.3/2009, precum și a raporturilor de muncă cu personalul angajat, există cadru legislativ adecvat, astfel încât activitatea, atribuțiile și obligațiile acestora să poată continua. În plus, Guvernul ar fi trebuit să stăruie pentru finalizarea proiectului de lege depus la Parlament pentru a fi dezbătut și adoptat în procedură de urgență, ceea ce ar fi condus la respectarea rolului Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, așa cum acesta este stabilit de art.61 din Legea fundamentală.

În cadrul aceluiași control de conformitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.94/2009 față de condițiile constituționale referitoare la delegarea legislativă pe calea ordonanței de urgență, Curtea constată și încălcarea art.115 alin.(6) din Legea fundamentală, potrivit căruia "ordonanțele de urgență [...] nu pot afecta regimul instituțiilor fundamentale ale statului [...]". Astfel, Curtea constată că prin competențele conferite de art.6 Corpului de control al primului-ministru, Ordonanța de urgență a Guvernului nr.94/2009 "afectează" regimul juridic al Curții de Conturi - instituție fundamentală a statului, în sensul prevederilor art.115 alin.(6) din Constituție. Potrivit art.6 alin.(4) lit. m) și n) din aceasta, Corpul de control "m) coordonează și controlează aplicarea de către entitățile cu atribuții de control a prevederilor actelor normative care reglementează controlul și conduita personalului cu atribuții de control la nivelul administrației publice centrale; n) propune măsuri de corectare a disfuncționalităților și a încălcărilor legilor în vigoare, sesizate în activitatea de control, pe care le înaintează primului-ministru sau, după caz, ministerelor de resort, și transmite, când se impune, sesizări către organele de urmărire penală sau către Curtea de Conturi, pentru a se stabili prejudiciile și răspunderea penală, dacă este cazul." Coroborând

dispozițiile citate cu cele ale art.6 alin.(9), conform cărora "Actele de control aprobate se transmit instituțiilor vizate, care, în termen de 10 zile, au obligația de a comunica Corpului de control al primului-ministru măsurile luate în condițiile legii", rezultă că actul normativ criticat instituie, practic, atribuții ale Corpului de control de natură să direcționeze, să influențeze activitatea Curții de Conturi a României, instituție al cărei regim constituțional este consacrat de art.140 din Legea fundamentală.

Potrivit art.140 din Constituție, Curtea de Conturi face parte din instituțiile fundamentale ale statului, exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public, fiind, totodată, o instituție subordonată exclusiv Parlamentului, în fața căruia prezintă anual un raport. Or, atât substanța juridică a normelor legale menționate mai sus, cât și caracterul lor imperativ, conduc la ideea că și Curtea de Conturi, ca și celelalte instituții publice, cu sau fără activități de control, se află într-o relație de subordonare față de Corpul de control al primului-ministru, ceea ce este în contradicție cu prevederile art.140 din Constituție.

Prin Decizia nr.544 din 28 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.568 din 30 iunie 2006, Curtea Constituțională a statuat că "natura Curții de Conturi de instituție fundamentală a statului este deopotrivă subliniată de statutul constituțional al acesteia, ca și de faptul că organizarea și funcționarea sa, adică regimul său juridic, se reglementează, potrivit art.73 alin.(3) lit. l) din Constituție, prin lege organică". Așa fiind, este neconstituțional ca printr-o ordonanță de urgență a Guvernului să se instituie, chiar și indirect, atribuții ale Curții de Conturi, deoarece regimul său juridic, adică organizarea și funcționarea sa, se reglementează exclusiv prin lege organică.

Totodată, Curtea constată că prin această ordonanță se atribuie Corpului de control al primului-ministru competențe de control asupra tuturor instituțiilor și autorităților publice centrale, fără niciun fel de distincție. În acest sens, art.6 alin.(4) lit. h) prevede atribuția Corpului de control de a monitoriza și controla "modul în care se elaborează și se asigură transparența raportărilor periodice prezentate, conform reglementărilor legale în vigoare, de către autoritățile administrației publice centrale, de instituții și entități publice centrale și servicii deconcentrate", iar alin.(5) prevede că, "în realizarea atribuțiilor de control, autoritățile și instituțiile publice, precum și operatorii economici vizați au obligația să pună la dispoziția reprezentanților Corpului de control al primului-ministru documentele și informațiile în termenul solicitat. Refuzul nejustificat atrage răspunderea administrativă, civilă sau penală, după caz, a persoanei vinovate". Astfel, modalitatea vagă, imprecisă, de redactare a normelor juridice menționate, care vizează instituții și autorități publice centrale în mod generic și nu distinct, deschide posibilitatea ca în această categorie să se înscrie, în lipsa oricărei precizări suplimentare, și instituțiile sau autoritățile publice al căror regim este reglementat în Constituție și care exercită diferite funcții în stat - legislativă sau judecătorească. Or, conform art.1 alin.(4) din Constituție, "Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale", astfel că supraordonarea activității Corpului de control al primului-ministru, aflat în subordinea primului-ministru, tuturor celorlalte instituții și entități publice centrale, inclusiv a celor de natură constituțională, reprezintă o ingerință a puterii executive în activitatea legislativului sau a puterii judecătorești.

Decizia nr.1.555 din 17 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.916 din 28 decembrie 2009

Dreptul la viață intimă. Stocarea datelor cu caracter personal. Neconstituționalitate

Legea nr.298 din 18 noiembrie 2008¹, instituie furnizorilor de servicii și rețele publice de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații obligația de a stoca pentru o perioadă de 6 luni datele de trafic și de localizare a persoanelor fizice și juridice. Acestea reprezintă, potrivit art.3 din lege, datele necesare "pentru urmărirea și identificarea" sursei, destinației, datei, orei și duratei unei comunicări, tipului de comunicare, a echipamentului de comunicație sau a dispozitivelor folosite de utilizator, a locației echipamentului de comunicații mobile. Art. 1 alin.(2) din lege include în categoria datelor de trafic și localizare a persoanelor fizice și juridice și "datele conexe necesare pentru identificarea abonatului sau a utilizatorului înregistrat", fără însă a defini în mod expres ce se înțelege prin "date conexe" necesare pentru identificarea abonatului sau a utilizatorului înregistrat.

Curtea Constituțională consideră că lipsa unei reglementări legale precise, care să determine cu exactitate sfera acelor date necesare identificării persoanelor fizice sau juridice utilizatoare, deschide posibilitatea unor abuzuri în activitatea de reținere, prelucrare și utilizare a datelor stocate de furnizorii serviciilor de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații. Limitarea exercițiului dreptului la viață intimă și la secretul corespondenței și a libertății de exprimare, de asemenea, trebuie să aibă loc într-o manieră clară, previzibilă și lipsită de echivoc, astfel încât să fie îndepărtată, pe cât posibil, eventualitatea arbitrarului sau a abuzului autorităților în acest domeniu. Destinatarii normei juridice reprezintă, în acest caz, totalitatea persoanelor fizice și juridice în calitate lor de utilizatori ai serviciilor de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, deci o sferă largă, cuprinzătoare de subiecte de drept, membri ai societății civile. Or, aceștia trebuie să aibă o reprezentare clară a normelor juridice aplicabile, astfel încât să își adapteze conduita și să prevadă consecințele ce decurg din nerespectarea acestora. În acest sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care, de exemplu, în Cauza *Rotaru împotriva României* - 2000, a statuat că "o normă este «previzibilă» numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultanță de specialitate - să își corecteze conduita", iar în Cauza *Sunday Times contra Regatului Unit* - 1979, a decis că "[...] cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat". Pe scurt, legea trebuie să fie, în același timp, accesibilă și previzibilă. Aceeași practică jurisprudențială o are și Curtea Constituțională, relevantă fiind în acest sens Decizia nr.189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.307 din 5 aprilie 2006.

De asemenea, Curtea Constituțională observă aceeași manieră ambiguă de redactare, neconformă cu normele de tehnică legislativă, în ceea ce privește dispozițiile art.20 din Legea nr.298/2008, potrivit cărora, "în scopul prevenirii și contracarării amenințărilor la adresa securității naționale, organele de stat cu atribuții în acest domeniu pot avea acces, în condițiile stabilite prin actele normative ce reglementează activitatea de realizare a securității naționale, la datele reținute de furnizorii de servicii și rețele publice de comunicații electronice". Legiuitorul nu definește ce se înțelege prin "amenințări la adresa securității naționale", astfel că, în lipsa unor criterii precise de delimitare, diverse acțiuni, informații sau activități obișnuite, de rutină, ale persoanelor fizice și juridice pot fi apreciate, în mod arbitrar și abuziv, ca având natura unor astfel de

¹ Privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, precum și pentru modificarea Legii nr.506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.780 din 21 noiembrie 2008.

amenințări. Destinatarul legii pot fi incluși în categoria persoanelor suspecte fără a cunoaște acest lucru și fără a putea preveni, prin conduita lor, consecința aplicării rigorilor legii. Totodată, utilizarea sintagmei "pot avea" induce ideea că datele la care se referă Legea nr.298/2008 nu sunt reținute în scopul exclusiv al utilizării acestora numai de către organele statului cu atribuții specifice în protejarea securității naționale și a ordinii publice, ci și de alte persoane sau entități, din moment ce acestea "pot", și nu "au", acces la aceste date, în condițiile legii.

Respectarea normelor de tehnică legislativă, în cadrul complexului de reguli specifice activității de legiferare, reprezintă un factor determinant în transpunerea voinței legiuitorului, astfel încât actul normativ adoptat să îndeplinească și prin modalitatea de redactare toate exigențele impuse de necesitatea respectării drepturilor fundamentale ale omului. Fără a se erija în legislator pozitiv, Curtea Constituțională observă că reglementarea cât mai exactă a domeniului de aplicare a Legii nr.298/2008 este cu atât mai necesară având în vedere, în special, natura complexă a drepturilor supuse limitării, precum și consecințele pe care un eventual abuz al autorităților publice le-ar avea asupra vieții intime a destinatarilor săi, astfel cum aceasta este percepută la nivelul subiectiv al fiecărui individ.

Dincolo de acest aspect, Curtea Constituțională constată că Legea nr.298/2008, în ansamblul ei, instituie o regulă în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, și anume aceea a reținerii acestora în mod continuu, pe o perioadă de 6 luni de la momentul interceptării lor. Obligația furnizorilor de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații are un caracter continuu. Or, în materia drepturilor personale, cum sunt dreptul la viață intimă și libertatea de exprimare, precum și a prelucrării datelor cu caracter personal, regula unanim recunoscută este aceea a garantării și respectării acestora, respectiv a confidențialității, statul având, în acest sens, obligații majoritar negative, de abținere, prin care să fie evitată, pe cât posibil, ingerința sa în exercițiul dreptului sau al libertății. În acest scop au fost adoptate Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice, Legea nr.677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, precum și Legea nr.506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice. Excepțiile sunt permise limitativ, în condițiile expres prevăzute de Constituție și actele juridice internaționale aplicabile în domeniu. Legea nr.298/2008 reprezintă o astfel de excepție, după cum o arată însuși titlul acesteia.

Obligația de reținere a datelor reglementată de Legea nr.298/2008 cu titlu de excepție sau derogare de la principiul protejării datelor cu caracter personal și al confidențialității lor, prin natura, întinderea și domeniul ei de aplicare, goleşte însă de conținut acest principiu, astfel cum era garantat prin Legea nr.677/2001 și Legea nr.506/2004. Or, este unanim recunoscut în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, (*de exemplu Cauza Prințul Hans-Adam II de Lichtenstein împotriva Germaniei, 2001*), că statele membre semnatare ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, măsurile legislative adoptate urmărind apărarea efectivă a drepturilor. Obligația legală care impune reținerea în mod continuu a datelor cu caracter personal transformă însă excepția de la principiul protejării efective a dreptului la viață intimă și liberă exprimare în regulă absolută. Dreptul apare ca fiind reglementat într-o manieră negativă, latura sa pozitivă pierzând caracterul predominant.

Curtea Constituțională subliniază că nu utilizarea justificată, în condițiile reglementate de Legea nr.298/2008, este cea care, în sine, prejudiciază într-un mod neacceptabil exercitarea dreptului la viață intimă sau libertatea de exprimare, ci obligația

legală cu caracter continuu, general aplicabilă, de stocare a datelor. Această operațiune privește în egală măsură pe toți destinatarii legii, indiferent dacă au săvârșit sau nu fapte penale sau dacă sunt sau nu subiectul unor anchete penale, ceea ce este de natură să răstoarne prezumția de nevinovăție și să transforme a priori toți utilizatorii serviciilor de comunicații electronice sau de rețele publice de comunicații în persoane susceptibile de săvârșirea unor infracțiuni de terorism sau a unor infracțiuni grave. Or, Legea nr.298/2008, deși utilizează noțiuni și proceduri specifice dreptului penal, are o largă aplicabilitate - practic, asupra tuturor persoanelor fizice și juridice utilizatoare ale serviciilor de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, astfel că nu poate fi considerată ca fiind conformă prevederilor din Constituție și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitoare la garantarea drepturilor la viață intimă, la secretul corespondenței și la liberă exprimare.

Curtea Constituțională constată că, deși Legea nr.298/2008 se referă la date cu un caracter predominant tehnic, acestea sunt reținute cu scopul furnizării informațiilor cu privire la persoana și viața sa privată. Chiar dacă, potrivit art.1 alin.(3) din lege, aceasta nu se aplică și conținutului comunicării sau informațiilor consultate în timpul utilizării unei rețele de comunicații electronice, celelalte date reținute, având ca scop identificarea apelantului și a apelatului, respectiv a utilizatorului și a destinatarului unei informații comunicate pe cale electronică, a sursei, destinației, datei, orei și duratei unei comunicări, a tipului de comunicare, a echipamentului de comunicație sau a dispozitivelor folosite de utilizator, a locației echipamentului de comunicații mobile, precum și a altor "date conexe" - nedefinite în lege -, sunt de natură să prejudicieze, să stingherească manifestarea liberă a dreptului la comunicare sau la exprimare. Reținerea acestor date în mod continuu, în privința oricărui utilizator de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, reglementată ca obligație a furnizorilor de la care nu se pot abate fără a fi supuși sancțiunilor prevăzute de art.18 din Legea nr.298/2008, reprezintă o operațiune suficientă să genereze în conștiința persoanelor bănuiala legitimă cu privire la respectarea intimității lor și săvârșirea unor abuzuri. Garanțiile legale privind utilizarea în concret a datelor reținute - referitoare la excluderea conținutului ca obiect al stocării datelor, la autorizarea motivată și prealabilă a președintelui instanței competente să judece fapta pentru care s-a început urmărirea penală, în condițiile prevăzute de art.16 din lege și cu aplicarea sancțiunilor reglementate la art.18 și 19 din aceasta - nu sunt suficiente și adecvate, astfel încât să îndepărteze teama că drepturile personale, de natură intimă, nu sunt violate, astfel încât manifestarea acestora să aibă loc într-o manieră acceptabilă.

După cum s-a arătat mai sus, Curtea Constituțională nu neagă scopul în sine avut în vedere de legiuitor la adoptarea Legii nr.298/2008, în sensul că este imperios necesară asigurarea unor mijloace legale adecvate și eficiente, compatibile cu procesul continuu de modernizare și tehnologizare a mijloacelor de comunicare, astfel încât fenomenul infracțional să poată fi controlat și contracarat. Tocmai de aceea, drepturile individuale nu pot fi exercitate *in absurdum*, ci pot constitui obiectul unor restrângeri care sunt justificate în funcție de scopul urmărit. Limitarea exercițiului unor drepturi personale în considerarea unor drepturi colective și interese publice, ce vizează siguranța națională, ordinea publică sau prevenția penală, a constituit în permanență o operațiune sensibilă sub aspectul reglementării, astfel încât să fie menținut un just echilibru între interesele și drepturile individuale, pe de o parte, și cele ale societății, pe de altă parte. Nu este mai puțin adevărat, astfel cum a remarcat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Klass și alții împotriva Germaniei, 1978*, că luarea unor măsuri de supraveghere, fără garanții adecvate și suficiente, poate duce la "distrugerea democrației sub pretextul apărării ei".

În concluzie, având în vedere, în esență, sfera largă de aplicabilitate a Legii nr.298/2008, raportat la caracterul continuu al obligației de reținere a datelor de trafic și localizare a persoanelor fizice și juridice în calitate de utilizatori ai serviciilor de

comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, precum și a altor "date conexe" necesare identificării acestora, Curtea Constituțională constată, pentru motivele mai sus arătate, că legea examinată este neconstituțională în ansamblul ei.

Decizia nr.1.258 din 8 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.798 din 23 noiembrie 2009

IV. Hotărâri pronunțate în cadrul controlului ce vizează respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României

Distinct de controlul *a priori* și *a posteriori* care se constituie activitatea jurisdicțională principală a Curții Constituționale, în acord cu art.83 și art.146 lit.f) din Constituția României, o dată la 5 ani Curtea Constituțională veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului.

În exercitarea acestei atribuții, potrivit art.38 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, instanța de contencios constituțional, cu votul majorității și în termenele prevăzute de legea pentru alegerea Președintelui României, soluționează contestațiile cu privire la înregistrarea sau neînregistrarea candidaturii pentru funcția de Președinte al României, precum și cele cu privire la împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice ori a unui candidat de a-și desfășura campania electorală în condițiile legii.

Totodată potrivit art.37 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, aceasta validează rezultatul alegerilor pentru funcția de Președinte al României.

În exercitarea acestei competențe și în acord cu art.11 alin (1) B. a) din Legea nr.47/1992, republicată, Curtea a pronunțat în anul 2009 un număr de 40 de hotărâri dintre care:

- 28 au avut ca obiect cereri de contestare a înregistrării sau de respingere a înregistrării anumitor candidaturi;

- 3 au avut ca obiect cereri ce vizau împiedicarea anumitor candidați de a-și desfășura campania electorală aceștia reclamând imposibilitatea de a avea acces neîngrădit la timpii de antenă stabiliți de lege ori neacordarea și nerepartizarea timpilor de antenă conform legii de către birourile permanente reunite ale celor două Camere ale Parlamentului României și de către postul public de televiziune - Societatea Română de Televiziune ;

- 6 au avut ca obiect cereri de anulare a alegerilor reclamând încălcări ale legii, cereri de nenumărare a voturilor ori existența unor situații de neaplicare corectă și unitară a legii pentru alegerea Președintelui României;

- 2 au avut ca obiect stabilirea și aducerea la cunoștință publică a rezultatului alegerilor pentru funcția de Președinte al României, în cadrul celor două tururi de scrutin desfășurate la 22 noiembrie 2009 și 6 decembrie 2009;

- 1 a avut ca obiect validarea alegerii domnului Traian Băsescu în funcția de Președinte al României.

Împiedicarea unui candidat de a-și desfășura campania electorală în calitate de candidat la alegerile pentru Președintele României. Neconstituționalitate.

Campania electorală și desfășurarea alegerilor pentru funcția de Președinte al României sunt reglementate prin Legea nr.370/2004, cu modificările și completările ulterioare. Conform art.16 alin.(1) din lege, "Pentru candidații la alegerea Președintelui României, accesul la serviciile publice de radio și televiziune este egal și gratuit". În acest sens, legea prevede că "Orarul pentru campania electorală și repartizarea timpilor de antenă [...] se fac, după încheierea perioadei de depunere a candidaturilor, de

birourile permanente reunite ale celor două Camere ale Parlamentului, împreună cu reprezentanții serviciilor publice de radio și televiziune și cu participarea candidaților". Pentru a putea beneficia de accesul egal și gratuit la serviciile publice de radio și televiziune, candidații sunt obligați, potrivit art.19¹ alin.(1) din lege, să solicite, până la data începerii campaniei electorale, conducerii serviciilor publice de radio și televiziune acordarea timpilor de antenă. Așa fiind, Curtea constată că dispozițiile legale condiționează accesul la serviciile publice de radio și televiziune de respectarea obligației fiecărui candidat de a solicita, în termenul prevăzut de lege, acordarea timpilor de antenă, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului, solicitările formulate după data începerii campaniei electorale nefiind luate în considerare.

Din documentele aflate la dosar rezultă că domnul Eduard Manole a transmis către conducerea serviciilor publice de radio și televiziune, în data de 22 octombrie 2009, două adrese prin care înștiința destinatarul cu privire la intenția sa de a candida la alegerile prezidențiale, precizând în acest sens că își va depune candidatura la Biroul Electoral Central pe data de 23 octombrie 2009, ora 20,00. Prin intermediul aceluiași adrese, domnul Eduard Manole solicita "transmiterea detaliilor legate de accesul nostru [al candidatului] la serviciile oferite de Societatea Română de Radiodifuziune", oferind datele de contact pentru realizarea acestei informări. Curtea reține că acordarea timpilor de antenă constituie expresia recunoașterii dreptului candidaților de a accede egal și gratuit la serviciile publice de radio și televiziune în scopul de a se face cunoscuți și de a-și prezenta platformele, programele politice și ofertele electorale, astfel că invocarea a însuși dreptului de către candidatul la alegeri în conținutul cererii adresate conducerii serviciilor publice de radio și televiziune, coroborată cu îndeplinirea cumulată a celorlalte condiții impuse de lege, îndreptățește persoana în cauză de a-și exercita dreptul câștigat în mod legitim.

Prin urmare, Curtea constată că cererile formulate de autorul contestației, adresate conducerii serviciilor publice de radio și televiziune îndeplinesc condițiile prevăzute de art.19¹ alin.(1) din Legea nr.370/2004, cu modificările și completările ulterioare, cu privire la solicitarea de acordare a timpilor de antenă.

Drept urmare, Curtea Constituțională a obligat birourile permanente reunite ale celor două Camere ale Parlamentului și reprezentanții serviciilor publice de radio și televiziune să stabilească orarul pentru campania electorală și repartizarea timpilor de antenă cu privire la candidatul Eduard Manole.

Hotărârea nr.25 din 4 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.760 din 9 noiembrie 2009

Validarea alegerii Președintelui României

În îndeplinirea atribuțiilor care îi revin în conformitate cu prevederile art.82 alin.(1) și ale art.146 lit. f) din Constituție, precum și cu dispozițiile art.25 din Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, cu modificările și completările ulterioare, Curtea Constituțională s-a întrunit în plenul său, potrivit art.37 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, în vederea validării alegerii Președintelui României.

Examinând toate documentele depuse, inclusiv hotărârile acestei Curți, prin care s-au stabilit rezultatele celor două tururi de scrutin și ținând seama de faptul că la al doilea tur de scrutin, care a avut loc la 6 decembrie 2009, domnul Traian Băsescu a obținut cel mai mare număr de voturi din cele valabil exprimate, precum și de faptul că prin Hotărârea nr.42 din 14 decembrie 2009 Curtea Constituțională a constatat că domnul Traian Băsescu este ales în funcția de Președinte al României, Curtea, în temeiul art.82 alin.(1) din Constituție, precum și al art.25 din Legea nr.370/2004, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi, a hotărât validarea alegerii domnului Traian Băsescu în funcția de Președinte al României.

Un exemplar al hotărârii s-a prezentat Parlamentului în vederea depunerii jurământului prevăzut la art.82 alin.(2) din Constituție, un exemplar al acesteia s-a înmânat Președintelui ales al României, domnul Traian Băsescu, iar un alt exemplar a rămas la sediul Curții Constituționale.

Hotărârea nr.43 din 16 decembrie 2009 privind validarea alegerii Președintelui României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.885 din 17 decembrie 2009